

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مُنتَقَطَاتُ الْقِيمِ

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنونيه
قبول اور انوز

درج ايندنهين آثار اعاده او اناز

ديره، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياسياتده و باطخاصه كرك سياسي و كرك اجتماعي و مدني احوال و مشوره اسلاميه و در بحث ايدر و هفتده بر نشر انوز.

آبونه بدلی

سنه لکی

التي آيلنی

ممالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	»	۳۰۵	روبله
سائر ممالک اجنبیه	»	۹	فرانق

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

قیرلهدن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ۶۷

۳ ذی الحججه ۳۳۶ پنجشنبه ۳ کانون اول ۳۲۵

اوجنچی جلد

قونفرانس

لسان عثمانی تدریساتی حقنده

(معارفك دعوتيله اسپارطه لی حق افندی طرفندن ۲۹ اغستوس ۲۲۵ تاریخنده اسکی مکتب حقوقده مکاتب رشديه معلمینه تقریر ایدلشدن)
ایکنجی مصاحبه دن مابعد
(خلاصه : شخص عنصری - شخص عنصری قاچدر ؟ - امر صیغه سنده بر باشقلق - فعللرده استفهام صورتی - مکمل تورکجه .. زواللی تورکجه !
- ... بقیه سی سوکره)

فعلده اوچنجی عنصر ، شخص عنصریدر . فعلده بونکله شخص ، یعنی فاعل آکلاشیلیر . بیلدیکمزه کوره ، (فاعل) دینن شی فعلدن طیشاری و آیری برشی ایدی . بو ، ناصیل اولیورده فعله یاپیشیور ؟ فعل ایله قایناشیور ، غائب اولیور ؟ بوراده ، ضمیرلرک اسممه متمم و مضاف ایله اولدیغنده اسمده کی اضافت اداتنی کنندی جنسنه چویروب ، بعضاً اوننی کنندی یرینه یالکیزجه بیراقدیننی ، خاطرلامالی . هانی ، (سنک کتابی) ترکیبی (سنک کتابک) اولوب ، بعضاًده ینه تام بو معناده اولارق بوندن یالکیزجه (کتابک) پارچه سی قالمایمیدی ؟ بورادهده اویله .. (بن کلدی) ، (سن کلدی) ، (بنلر کلدی) ویا (بز کلدی) ، (سنلر کلدی) ویا (سز کلدی) ، (اولر کلدی) یرنده (بن کلدیم) ، (سن کلدک) ، (بز کلدک) ، (سز کلدیکز) ، (اولر کلدیلر) دینیور .. بعضاًده شخصی کوسته رن ضمیرلر ویا - (احمد کلدی) مثالنده کی (احمد) کی - اسم حالنده کی فاعلر بوتون بوتون کیدوب یرلرینه یالکیزجه (کلدیم) ، (کلدک) ، (کلدک) ، (کلدیکز) ، (کلدیلر) قالیور . اکر فاعل دائماً و مطلقاً طیشاریده قالسهده فعلک ایچنده کندینه بر نشانه بیراقتاسه ایدی ، تورکجه نی غایت بسیط جهتندن سویله مک ایچون ایمیکله ین بعض عجمیلرک دیدیکی کی ، (بن کلدی) ، (سن کلدی) ، (بز کلدی) ، (سز کلدی) دییوب ایقینوب قالاچق ایدک .

شخص عنصری ، فاعل عنصریدر . فاعل ایسه ، فعله بویله یاپیشیق حالده بولوندیغنده ، صرف ضمیردر .. قواعدجیلرک (ضمیر فعلی) دیدکلری شیدر . بویله اولونجه یعنی شخص عنصری قیریق و بیتیشیک نوعندن ضمیردن عبارت اولونجه بونک اساساً اوچ و جمعریله برابر آلتی اولماسی لازم کلیر . فی الحقیقه ده اویله در . بوتون آنا صیغه لرده تمام تمام آلتی شخص عنصری بولونور . یالکیز امر صیغه سنده ، متکلمک کنندی نفسنه امری عبث اولاجنی ایچون ، متکلمک مفردی ده جمعی ده یوقدر . فعل التزامینک متکلم شخصلری اولان (کلیم) ، (کلهلم) صورتلرینی امرک متکلمی ظن ایتمه لیدر .

شخص عنصری ، دیه آیردیغمز بو نوع - فعله یاپیشیق - ضمیرلرک قاچ دورلو اولدیغنی ناصیل آکلارز ؟ بونک ایچون غائب شخصلرینی اساس طوتمق شرطیه دو قوز صیغه نی صیرایه قویوب بونلرده متکلملری مخاطبلری و غائبلری برر برر آرامالی یز . اویله یاپاچق اولورسه ق

بو ضمیرلرک قاچ درلو اولدیغنی آکلامغه یول بولش اولورز . هایدی اویله یاپالم ... ایشته ،

(کوردی - اویودی) ،

(کورمش - اویومش) ،

(کورور - اویور) ،

(کوریور - اویویور) ،

(کوره جک - اویویاچق) ،

(کوره - اویویه) ،

(کوره لی - اویومالی) ،

(کورسه - اویوسه) ،

(کورسون - اویوسون)

دیه صیغه لری دیزوب بونلرده صیرالریله آلتیشر شخص آرایارق ،

(کوردم - اویودم) ، (کوردک - اویودک) ، (کوردی -

اویودی) ، (کوردک - اویودق) ، (کوردیکز - اویودیکز) ،

(کوردیلر - اویودیلر) ..

(کورشم - اویومشم) ، (کورمشسک - اویومشسک) ،

(کورمش - اویومش) ، (کورمشز - اویومشز) ، (کورمشسکز

- اویومشسکز) ، (کورمشلر - اویومشلر) ..

(کورورم - اویورم) ، (کورورسک - اویورسک) ،

(کورور - اویور) ، (کورورز - اویورز) ، (کورورسکز

- اویورسکز) ، (کورورلر - اویورلر) ..

(کوریورم - اویویورم) ، (کوریورسک - اویویورسک) ،

(کوریور - اویویور) ، (کوریورز - اویویورز) ، (کوریورسکز

اویویورسکز) ، (کوریورلر - اویویورلر) ..

(کوره جکم - اویویاچکم) ، (کوره جکسک - اویویاچسک) ،

(کوره جک - اویویاچق) ، (کوره جکیز - اویویاچیز) ،

(کوره جکسکز - اویویاچسکز) ، (کوره جکلر - اویویاچکلر) ..

(کوره یم - اویویایم) ، (کوره سک - اویویاسک) ، (کوره

- اویویا) ، (کوره لم - اویویالم) ، (کوره سکیز - اویویاسکیز) ،

(کوره لر - اویویالر) ..

(کورمه لی یم - اویومالی یم) ، (کورمه لیسک - اویومالیسک) ،

(کورمه لی - اویومالی) ، (کورمه لی یز - اویومالی یز) ، (کورمه لیسکز

- اویومالیسکز) ، (کورمه لیلر - اویومالیلر) ..

(کورسه م - اویوسه م) ، (کورسه ک - اویوسه ک) ، (کورسه

- اویوسه) ، (کورسه ک - اویوسه ق) ، (کورسه کیز - اویوسه کیز) ،

(کورسه لر - اویوسه لر) ..

(...) ، (کور - اویو) ، (کورسون - اویوسون) ،

(...) ، (کوریکیز - اویویکیز) ، (کورسونلر - اویوسونلر)

صورتلرینی بولیورز .

صیرالادیغمز بو صورتلرده کی ضمیرلری آیریرسه ق بونلری ،

ماضی شهودینده ، فعل شرطیده بر صورتده ، (م ، ک ، .. ، ک (ق) ،

کز، لر) شکانده .. ماضی نقلیده، فعل مضارعده، فعل حالده، فعل استقبالده بر صورتده (م، سگ، ..، ز، سگز، لر) شکانده .. فعل التزامیده (یم، سگ، ..، لم، سگز، لر) شکانده و فعل وجوبیده (یم، سگ، ..، یز، سگز، لر) شکانده بولورز. امر صیغه سنه کلنجه، اونده متکلملر ذاتاً یوق ... مفرد مخاطب ایچون هم شخص اداتی، هم ده صیغه اداتی یوق .. مخاطبک و غائبک جمعنده (یکز، لر) شکلرینی بولورز .. امرده کی ضمیرلرک پک یاریم یا ملاق اولدیغی آکلارز .

شو حالده (ضمیر فعلی) دینان شخص عنصرلری امر ککیلر طیشاریده اولارق بر برینه یاقین دورت نوع، امر ککیلر برابر آلینیرسه بش نوع اولیور. یازیده، قوللانیشده یا پیلان حسابسزلق، اداره سزلك دها دوغروسی درایتسزلك اولماسه، بونلر همان ایکی شکله، بلکده بر شکله اینته جک، غایت ساده و قوللانیشلی اولاجق ایمش. هانی بز بعضاً (کورمشک - اویومشک)، (کورمشک - اویومشک)، (کورورک - اویورق)، (کورورک - اویورق) کبی سویله بیلره، فعللری بوزوق تصرف ایدنلره راست کلیرده کوله رز .. کاشکی بزده بویله سویله بیلده شو نظامی هدر اتمه یه ایدک .. نه ایسه، بونک طاوی پک چوق کچمشدر .

صیغه لرک بویله، شخصلره کوره، بر چوق صورتلره تحویل ایدلمه سنه (تصریف) دینلدیگی معلوم زدر .

امر صیغه سنده دفته شایان بر نقطه .. دو قوز صیغه نك سگزنده، شخص عنصرلری تمام ویرلی یرنده ایکن امرک مفرد مخاطبنده شخص عنصری یوق .. کذلک سگز صیغه صیغه عنصرلری قطعاً دکیشمه مکده و شخص عنصرینک اوستنده کندی حالنده طور مقده ایکن امرک مفرد مخاطبنده بوده یوق .. امرک بوشخصی تمامیله ساده و هر دورلو فضلده دن پوروزدن آزاده ... نیچون؟ تور کجه ده امر صیغه سنک مفرد مخاطب شخصی بوتون فعللرک واشتقاقدن نصیبی اولان اسم و صفتلرک آناسیدر . کویا که - استادمز ولدچلی افدینک توجیبی کبی - تورک، سوزه و ناطقینتی کوسته رمکه باشلادیغی کون، آمریتتی، حاکمیتتی ده میدان قویمش .. پوروزسز، فضلہ سز، قیسه جه، دوس دوغرو سویله یور .. کل ! کیت ! کتیر ! کوتور ! دیبور .

فعللر دوز دوز مثبت صورتده تصریف اولوندیغی کبی، نفی و استفهام صورتنده تصریف اولونور . نفی صورتی حقدده یکیدن سوز سویله مکه حاجت یوقدر . نفی اداتنک یری اصل معنا عنصریله صیغه عنصرینک آراسیدر . فقط فعل مضارع بوزوقجه ... استفهام اداتی ایسه، معلوم اولدیغی اوزره، (می) لفظیدر . بونک، سوز ایچنده آکلایلاجق نقطه زهسی ایسه اوراجقه یا بیدیرلدیغنه باقیلیرسه، فعلده کی یری صوک عنصرک تمام تمام آلتی اولق لازم کلیر . فی الحقیقه، بونی ماضی شهودینک، فعل شرطینک بوتون شخصلریله قالان یدی صیغه نك یالکز غائب شخصلرنده فعلک تانهایتنده بولیورز ... (کوردمی؟)، (کوردمی؟)، الخ،

(کورسه می؟)، (کورسه می؟)، الخ،
(کورمشی؟)، (کورمشی؟)،
(کورورمی؟)، (کورورمی؟)،
(کور یورمی؟)، (کور یورمی؟)،
(کوره جکمی؟)، (کوره جکمی؟)،
(کوره می؟)، (کوره می؟)،
(کوره میلی؟)، (کوره میلی؟)،
(کورسونمی؟)، (کورسونمی؟)

کبی . بونلرک نفیلرنده نفی اداتی هب کندی یرنده طورور ...
(کورمه می؟)، الخ،
(کورمه سه می؟)، الخ،
(کورمه مشمی؟)، الخ،

کبی . بویدی صیغه نك امردن ما عدا آلتیسنک متکلم و مخاطب صورتلرنده استفهام اداتی، گاه بویله فعلک نهایتنده و کاده ضمیر فعلینک اوستنده کورونور ...

(کورمشمی؟ - کورمشمی می؟)، الخ،
(کورورمی؟ - کورورمی می؟)، الخ،
(کور یورمی؟ - کور یورمی می؟)، الخ،
(کوره جکمی؟ - کوره جکمی می؟)، الخ،
(کوره می؟ - کوره می می؟)، الخ،
(کوره میلی می؟ - کوره میلی می می؟)، الخ،

و (کورمه مشمی؟ - کورمه مشمی می؟)، الخ، الخ، کبی . امرک مخاطبلرنده استفهام یوقدر . التزامی صیغه سنک مخاطبنده بویله . لسانده شاهاز بر اطراد و بیقلماز بر انضباط تأمینی ایچون استفهام اداتنک دائماً فعلک صوکنه، فعلده کی ضمیر شخصینک آلتیه کتیرلمه سی آرزو اولونور .

آکلادق که تور کجه نك فعللری، اصل معنا عنصر نجه ده، صیغه عنصر نجه ده، شخص عنصر نجه ده منتظم و مکمل و بوتون دنیانک لسانلرینی ایمرندیردجک قدر کوزلدر . دینه بیلیر که عنصرلری بر برینه ویدا ایله طاقیلوب سو کولور، بونلرک یازیلدشده، بزم درایتسز لکمز و اداره - سز لکمز یوزندن میدانه کلن اوافق تفک سقظ لقلرک چاره سی کوروله جک اولسه، بو عنصرلری عادتاً ما کینه کبی ایشتمک، حتی ما کینه ایله ایشتمک قابل اولور . بویله بر لسانک یاننده، چاراشیق، غیر قیاسی فعللریله انسانی شاشقین ایدن فرانسزجه کبی لسانلر حسرتندن، حسدندن بوکلوم بوکلوم اولسه یری واردر .. فقط نه یه یارار؟ فرانسزجه طوغوشنده او قدر سقظ و بیچیمسز ایکن کندیسنی سویله بیلرک، ایشله بیلرک همتیله بو کون مکمللک و کوزلک نمونه سی اولمش . تور کجه ایسه ... نه دیهیم؟ ... زواللی طالعه سز تور کجه ! ...

یوق یوق! زواللی اولان تور کجه دکلدر، تور کلکدر، بز تور کلرزه . چونکه المزده بو قدر کوزل، بو قدر قوللانیشلی بر لسان، بر ترقی معدنی وار ایکن، اونی بویله ایشله یوب، حقیقه ایشله توب ککیشلمه مشز ..

ايلرته مشر .. كندی المزی ، كندی ديلزى باغلايوب ايل اللرينه ، ايل ديللرينه محتاج قالمشز . فقط بوندن صوكره بويله اولمايا جق .. اللهم كرميله و بزرك غيرت و همتزله ديلز ايشله تيله جك و ايشيلا تيلاجقدر . شمدي ده تور كجه نك قوللايشجه مكمالكنى كوسته رن ديكر بر جهته انتقال ايدپورز .

مباحثات

سكان سما

صراط مستقيمك اللى طقوزنجى نسخه سنده اسكوبلى حافظ فرید افندی جانبدن اللى التجى نسخه سنده كى مقاله عاجزانه مه جواباً تحرير اولنان فقراتى اوقودم . بعض جهاتى حقه شبيهه مغالطه و بعض نقاطى سكان سمايه دائر مقاله اولامزده كى كلاملر يزدن ذهول ايله موضع نزاعى عدم اطلاعن منبعث مشاجره و بعض مواقعى فن تفسيرده معتابه اولان قواعد اصوليه و ضوابط عربيه به عدم رعایتدن متولد مجادله قيلندن بولديغ جهته ارباب و قوف نزدنده حق ظاهر ايسه ده مصادمه افكار ايله بارقه حقيقت انجلا ايدجكنى ملاحظه ايله تعميمياً للفائده مشارايله حافظ فرید افندی به مطالعات آتیه ي اهدا و تحاف ايتمكى مناسب كوردم . اهدانا الصراط المستقيم

عزيز ! مقاله عاليكز دن ۱۴ نجى سطرندن ۱۹ نجى سطرينه وارنجيه قدر يازديفكز فقره لر [بعض اجرام سماويه نك حيوانات ايله مسكون اولديغى دلائل و آثاريله اسباب علمدن معدود حواس سليمه دن حس بصر احساس ايدپور و بو خصوص آنكه معلومدر] مألنى كوستريور . حالبوكه برشى دلائل و آثاريله محسوس و مشاهد اولسه صانع حكيمك بو قدر دلائل و آثارى مشاهده اولديغى جهته كندی ذات الوهيتك دخى محسوس و مشاهد اولمى لازمكلىر . بوايسه دار دنيا ده ممكن ايسه ده واقع دكلدر . اويله ايسه بعض اجرام علويه ده حيوان دلائل و آثارينى مشاهده نك صحتى تقديرنده اوراده نفس حيوانك محسوسيتنى ايجاب ايتمز . بلكه دلائل و آثاريله جرم مذ كورده حيوانك وجودينه استدلال عقلى قيلندن اولوب حيوانى احساس و مشاهده طريقندن اولمز . بو صورتده بعض اجرام علويه نك حيوانات ايله مسكونيتنى اسباب علمدن سبب اول ايله استدلال كز سبب ثالث ايله استدلاله راجع اولور . مع هذا استدلال مذ كور دخى تام دكلدر . زيرا كلام مذ كور كز دن [رصدخانه لرده تلسقوب توسطيله بعض اجرام علويه [كره صريخ] افقنده بر سحاب مشاهده ايدلمش تكون سحابك سبب اكثريسى حرارت ايله كسب لطافت ايدن اجزاء صغار مائيه ايله مزوج اجزاء هوايه نك تكافى اولمغه سحاب مذ كور دن اوراده ماء و ترابك و نار و هوانك وجودينه استدلال اولنوب جرم علوى مذ كورده عناصر اربعه نك وجودى آكلاشلمش و بوندنده اوراده حيوانك وجودينه استدلال اولمش] ديمك استيورسه كز تلسقوب واسطه سيله احساسك اسباب علمدن اولديغى تسليم تقديرنده جرم علوى مذ كور افقنده كوريلان شيتك سحاب اولديغى مسلم

دكلدر . سحاب شكلنده بشقه بر حقيقت اولمى جائزدر . سحاب اولديغى مسلم اولسه سزجه سماواتك فضاءن عبارت اولديغى جهته ذكر اولنان كره مريخده سحابك وجودى اوراده ماء و نار و ترابك وجودينى اقتضا ايتمز . سكانى بولنديغى كره ارضك مياهندن سائقه حرارتله صعود ايدن اجزاء بخاريه نك تكافى ايدن اوراده بر سحابك تكون ايتمى جائزدر . جرم علوى مذ كورده سحابى رؤيتدن اوراده عناصر اربعه نك وجودينه استدلال تسليم اولديغى صورتده جرم علوى مذ كورده عناصر اربعه نك وجودندن اوراده حيوانك تحققي لازمكلمز . زيرا عناصر اربعه تحققي اعتباريله حيواندن اعم حيوان اعتبار مذ كور ايله عناصر اربعه دن اخصدر . بر محله اخصك تحققتدن او محله اعمك تحققي لازمكلىر ايسه ده فقط بر يره اعمك تحققتدن او يره اخصك تحققي لازمكلمز . بناء على ذلك كره مريخده عناصر اربعه نك ثبوتندن كره مذ كورده نفس حيوانك ثبوتى لازمكلمز . زيرا عناصر مذ كوره مواليدن ثلاثه دن حيوان ضمننده متحقق اوليوب معادن و يا نباتات ضمننده تحققي ايتمى جائزدر . [اذا ثبت الاحتمال سقط الاستدلال] فحواسنجه كره مريخده سحابك وجوديله مستدلل عناصر اربعه نك وجودى كره مذ كورده حيوانك وجودينه دلالت ايتمز .

كلام مسرود يزدن بعض اجرام علويه ده رؤيت سحابدن ناشى عناصر اربعه نك وجوديله اوراده حيوانك وجودينه استدلالك عدم تمامى آشكار اولنجه جرم علوى مذ كورده عناصر اربعه نك تحققتدن نه كيفيته حدس طريقيله اوراده حيوانك تحققي مستفاد اولور ؟ هيهات ، فكر و نظر ايله ثابت اولمان شيتك حدس طريقيله ثابت اولمى جنى بديداردر .

صددنده بولنديغى مسئله ي [نور القمر مستفاد من الشمس] قضيه سنه قياس .. قياس مع الفارقدر . زيرا نور قمر ك زياده و نقصان ايله تفاوتى تلسقوب و سائر كى هيچ بر آلت رصديه توسط ايتمكسز ين هر كسك مشهوديدر . شو قدر وار كه تفاوت مزبور ك قمر ك شمسه قرب و بعدى حسييله اولوب بوندن بطريق الحدس نور ماهك ضياى خورشيددن مستفاد اولديغى عموم ناسك معلومى اوليوب فن هيتنجه ثابت اولمشدر . لكن مانحن فيهمز بولنان مسكونيت اجرام دلائل و آثارينى مشاهده ، تام اولديغى تقديرده بو رؤيتدن مسكونيت مزبور دى ادراك كى ، هر كس ايچون متيسر اوليوب بلكه بر آلت رصديه و سيله سيله رصدخانه لرده ترصد ايدن هيتنشناسانه منحصردر . اويله ايسه مسئلتين بيننده فرق عظيم واردر .

مع هذا بو قضيه نك حدسياتدن اولمى عندالفلاسفه مرضى اولوب عندالمتكلمين مقبول دكلدر . بو حالده بعض اجرام علويه نك حيوانات ايله مسكونيتى ممكن ايسه ده هيچ بر وجهه محسوسات و مشاهداتدن اوليوب نظريات قيلندن اولديغى جهته محل تواتر دكلدر . بناء على ذلك مقاله عاليكز دن قرق ايكنجى سطرندن ۶۴ نجى سطرينه وارنجيه قدر بو خصوصك اسباب علمدن خبر متواتر ايله ده معلوم اوله جفته دائر سوزلرك تمشيت مرام ايچون تطويل